

Brüsszel, 2024.3.12.
COM(2024) 129 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI
PARLAMENTNEK**

Jelentés a Bosznia-Hercegovinában elért eredményekről – 2024. március

Jelentés a Bosznia-Hercegovinában elért eredményekről – 2024. március

1. Bevezetés

A Bosznia-Hercegovina európai uniós tagság iránti kérelméről szóló 2019. évi véleményében a Bizottság megjegyezte, hogy az Európai Unióhoz való csatlakozásra irányuló tárgyalásokat meg kell kezdeni Bosznia-Hercegovinával, amint az ország kellő mértékben eleget tett a tagsági kritériumoknak, különösen a demokráciát és a jogállamiságot garantáló intézmények stabilitását előíró koppenhágai politikai kritériumoknak, és 14 kulcsfontosságú prioritást határozott meg e tekintetben. A véleményt az Európai Tanács 2019 decemberében jóváhagyta.

A bővítésről, valamint a stabilizációs és társulási folyamatról szóló, 2022. december 13-i következtetéseiben a Tanács azt ajánlotta, hogy Bosznia-Hercegovina – az Európai Tanács általi megerősítés függvényében – kapja meg a tagjelölt ország státuszt, azzal a kitételrel, hogy megteszi a Bizottság ajánlásaiban¹ meghatározott lépéseket (8 lépést) a jogállamiság, a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelem, a migrációkezelés és az alapvető jogok megerősítése érdekében. A Tanács hangsúlyozta továbbá, hogy az országnak sürgősen előre kell lépnie az uniós tagság felé vezető útján, különösen a Bizottság véleményében meghatározott és a Tanács által 2019-ben jóváhagyott mind a 14 fő prioritás teljesítése révén.

Az Európai Tanács 2022. december 15-én jóváhagyta a bővítésről, valamint a stabilizációs és társulási folyamatról szóló, 2022. december 13-i tanácsi következtetéseket, és egyetértett azzal, hogy Bosznia-Hercegovina megkapja a tagjelölt ország státuszt.

A bővítési politikáról szóló 2023. évi közleményében a Bizottság üdvözölte Bosznia-Hercegovina reformintézkedéseit, melyeket az Európai Tanács 2022. decemberi, az országnak tagjelölt státuszt megadó ülése óta hozott. A Bizottság megjegyezte, hogy Bosznia-Hercegovinának összességében további erőfeszítéseket kell tennie ahhoz, hogy teljesítse az uniós tagság iránti kérelméről szóló bizottsági véleményben meghatározott 14 fő prioritást, valamint a tagjelölt státuszra vonatkozó bizottsági ajánlásban meghatározott lépéseket, amelyek mindegyike továbbra is teljes mértékben érvényes. A Bizottság azt is javasolta, hogy akkor kezdődjenek meg Bosznia-Hercegovinával az uniós csatlakozási tárgyalások, amint az ország kellő mértékben eleget tesz a tagsági kritériumoknak. A Bizottság vállalta, hogy legkésőbb 2024 márciusában jelentést tesz a Tanácsnak az elért eredményekről².

A Bizottság ajánlásával összhangban az Európai Tanács 2023 decemberében úgy döntött, hogy megkezdje a csatlakozási tárgyalásokat Bosznia-Hercegovinával, amint kellő mértékben eleget tesz a tagsági kritériumoknak. Az Európai Tanács felkérte a Bizottságot, hogy legkésőbb 2024 márciusában tegyen jelentést a Tanácsnak az elért eredményekről annak érdekében, hogy döntést hozhasson³.

Azóta, hogy az Európai Tanács 2022 decemberében megadta a tagjelölti státuszt, a bosznia-hercegovinai politikai pártoknak az európai integráció stratégiai célja melletti nyílt elkötelezettsége pozitív eredményeket hozott. Ez a jelentés tényszerűen felvázolja a 2023. november 8-i bővítési jelentés óta bekövetkezett legújabb fejleményeket.

¹ [2022. évi közlemény az EU bővítési politikájáról, COM\(2022\) 528 final](#)

² [A Bizottság 2023. évi közleménye a bővítésről, COM\(2023\) 690 final](#), 11. bekezdés.

³ [Az Európai Tanács következtetései, 2023. december 14.](#), 17. bekezdés

2. A reformok végrehajtása terén elért eredmények

1. lépés: *eredmények felmutatása az uniós kérdésekkel foglalkozó koordinációs mechanizmus működőképességét illetően minden szintre kiterjedően, többek között az uniós vívmányok átvételére vonatkozó nemzeti program kidolgozása és elfogadása révén.*

Az Európai Integrációs Igazgatóság véglegesítette az uniós integrációs programot, és március elején észrevételezésre benyújtotta az Európai Bizottságnak. Az uniós integrációs programot az ország Minisztertanácsa várhatóan később fogadja el. Ez az uniós integrációs program kulcsfontosságú lépés az uniós vívmányok átvételére irányuló nemzeti program (NPAA) kidolgozása és elfogadása felé.

A Minisztertanácsban folyamatban vannak a konzultációk az IPA III nemzeti IPA-koordinátorának (NIPAC) kinevezéséről.

2. lépés: *az Ügyészi és Bírói Főtanácsról szóló hatályos törvény feddhetetlenséggel kapcsolatos módosításainak sürgős elfogadása.*

A Parlament 2023 szeptemberében elfogadta az Ügyészi és Bírói Főtanácsról szóló törvény feddhetetlenséggel kapcsolatos módosításait. A nemzetközi szakértők személyes adatokhoz való hozzáférési jogát akadályozó egyes rendelkezéseket 2024 januárjában korrigálták. Most megkezdődhet az igazságügyi tisztségviselők és az Ügyészi és Bírói Főtanács tagjainak feddhetetlenségi ellenőrzése.

3. lépés: *az Ügyészi és Bírói Főtanácsról szóló új törvény, valamint a bosznia-hercegovinai bíróságokról szóló törvény elfogadása.*

A bosznia-hercegovinai hatóságok jelenleg az Ügyészi és Bírói Főtanácsról szóló új törvényt dolgoznak ki, amelyet a Velencei Bizottság véleményével összhangban véglegesíteni kell és el kell fogadni. A módosítások kidolgozására munkacsoportot hoztak létre. Az Ügyészi és Bírói Főtanácsról szóló új törvénynek azt is biztosítania kell, hogy az Ügyészi és Bírói Főtanács jogosult legyen további adatokat bekérni a vagyonnyilatkozat-ellenőrzési rendszerben. A bosznia-hercegovinai hatóságok várhatóan 2024 áprilisáig véglegesítik a tervezetet, és újbóli véleményezés céljából benyújtják azt a Velencei Bizottságnak, mielőtt azt a Minisztertanács elfogadná és parlamenti eljárásra benyújtaná.

Az Igazságügyi Minisztérium jelenleg véglegesíti a bosznia-hercegovinai bíróságokról szóló törvény tervezetét, és várhatóan márciusban elfogadás céljából benyújtja azt a Minisztertanácsnak. A Bizottság azt várja Bosznia-Hercegovinától, hogy a törvénytervezetet a Parlament mindkét háza általi elfogadás előtt véleményezésre benyújtja a Velencei Bizottságnak.

4. lépés: *az összeférhetetlenség megelőzéséről szóló törvény elfogadása.*

Az összeférhetetlenség megelőzéséről szóló új törvényt a Minisztertanács március 6-án, a Parlament mindkét háza pedig március 8-án fogadta el. A törvény célja, hogy állami szinten javítsa az európai normáknak való megfelelést.

5. lépés: *határozott lépések megtétele a korrupció és a szervezett bűnözés megelőzésének és leküzdésének megerősítése érdekében.*

A Minisztertanács 2023 decemberében, a Parlament pedig 2024 februárjában elfogadta a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemről szóló törvényt. A törvény javítja a kockázatértékelésre vonatkozó rendelkezéseket, és az uniós vívmányokkal összhangban előírja az értékelés elkészítésért felelős valamennyi hatóságot koordináló állandó szerv létrehozását.

A Minisztertanács 2024. február 1-jén elfogadta a virtuális eszközökre vonatkozóan a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kockázatértékelést, valamint a 2024–2027-es időszakra szóló cselekvési tervet.

A bosznia-hercegovinai hatóságok munkacsoporti szinten véglegesítették a személyes adatok védelméről szóló új törvénytervezetet, amely az Eurojust együttműködési megállapodás hatálybalépésének előfeltétele. A törvénytervezetről március 8-ig tart az e-konzultáció. A törvénytervezetet lefordították és megosztották a Bizottsággal az uniós vívmányoknak való megfelelés ellenőrzése céljából, amihez megfelelési táblázatok benyújtása is szükséges. Más intézmények véleményének kézhezvételét követően a Polgári Ügyek Minisztériuma várhatóan benyújtja a törvénytervezetet a Minisztertanácsnak elfogadásra, mielőtt azt parlamenti eljárásra benyújtják.

Véglegesítették a 2024–2028 közötti időszakra vonatkozó közbeszerzési stratégiát, amely a Minisztertanács általi elfogadásra vár.

Bosznia-Hercegovinának meg kell erősítenie a bűnüldöző hatóságok közötti együttműködést, és stratégiai megközelítést kell elfogadnia a súlyos és szervezett bűnözés elleni küzdelem terén.

2024 januárjában Bosznia-Hercegovina Bírósága fellebbezést követően helybenhagyta a Novalić és társai közbeszerzési csalás ügyben hozott ítéletet, többek között a Bosznia-hercegovinai Föderáció entitás akkori miniszterelnökével szemben, akit hivatali visszaélés és okmányhamisítás miatt 4 év börtönbüntetésre ítélték. Ez az első olyan jogerős bírósági ítélet, amelyet magas szinten elkövetett korrupció ügyében hoztak.

6. lépés: *a határigazgatási és a migrációkezelési kapacitás valamennyi szintre kiterjedő hatékony koordinációjának, valamint a menekültügyi rendszer működésének biztosítására irányuló munka határozott előmozdítása.*

A migrációkezelés továbbra is javul. A Minisztertanács migrációs stratégiát és cselekvési tervet fogadott el. A Parlament 2023 augusztusában elfogadta az idegenrendészetről szóló törvényt. A befogadási kapacitás elegendő. A visszafogadási megállapodások és a végrehajtási jegyzőkönyvek végrehajtása összességében kielégítő. Bosznia-Hercegovinának megfelelő költségvetést kell elkülönítenie a migráció kezelésére, folytatnia kell az irreguláris migránsok származási országukba való visszaküldésére irányuló erőfeszítéseket, és további lépéseket kell tennie a működőképes menekültügyi rendszer biztosítása érdekében. A menekültügyi eljárásokhoz való tényleges hozzáférés biztosítása továbbra is akadályokba ütközik.

2023 decemberében a Minisztertanács elfogadta a Frontex jogállásáról szóló megállapodásra vonatkozó tárgyalási megbízást. Az elnökség 2024 februárjában jóváhagyta azt, és kinevezték a főtárgyalókat, hogy megkezdődhessenek a tárgyalások a Bizottsággal.

2024 januárjában Bosznia-Hercegovina újabb lépést tett az uniós vízumpolitikához való igazodáshoz azáltal, hogy törölte Ománt a vízummentességet élvező országok listájáról.

A bosznia-hercegovinai hatóságok véglegesítették az új határellenőrzési törvény tervezetét, amelynek célja az európai normáknak való megfelelés javítása. A Biztonsági Minisztérium várhatóan benyújtja azt a Minisztertanácsnak elfogadás céljából.

Az integrált határigazgatásra vonatkozó, az uniós vívmányokkal való összehangolást célzó, a 2024–2029-es időszakra szóló új stratégia és cselekvési terv tervezete készen áll a Minisztertanács általi elfogadásra.

7. lépés: *a kínzás tilalmának biztosítása, nevezetesen a kínzás és a rossz bánásmód elleni nemzeti megelőző mechanizmus létrehozása révén.*

2019 októberében az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezte a Boszniai Szerb Köztársaság entitás alkotmányában a halálbüntetésre való hivatkozást. 2023 augusztusában a Parlament módosította az emberi jogi ombudsmanról szóló törvényt, amelynek értelmében a kínzás és a bántalmazás elleni nemzeti megelőző mechanizmus szerepét tölti be – az ország ezzel nemzetközi kötelezettségének tesz eleget.

8. lépés: *a véleménynyilvánítás és a tömegtájékoztatás szabadságának, valamint az újságírók védelmének garantálása, nevezetesen az újságírókkal és a médiában dolgozókkal szembeni fenyegetések és erőszak eseteiben a megfelelő büntetőeljárás indításának biztosítása révén.*

Valamennyi ügyészség és bűnüldöző hatóság kapcsolattartó pontokat nevezett ki az újságírók számára, melyek a *safejournalists.net* platformon kerülnek közzétételre. A kapcsolattartó pontok első uniós finanszírozású képzésére február végén került sor.

Az állami közszolgálati műsorszolgáltató pénzügyi helyzetét sürgősen kezelni kell, ennek első lépéseként a Minisztertanács 2024 februárjában forrásokat biztosított számára a Hírközlési Szabályozó Hatóság bevételeiből. Folyamatban van egy munkacsoport létrehozása, melynek feladata a közszolgálati műsorszolgáltatási rendszerről szóló új törvény kidolgozása.

3. Következtetések

Amióta az Európai Tanács 2022 decemberében tagjelölt státuszt adott Bosznia-Hercegovinának, a politikai vezetésnek az európai integráció mint stratégiai cél iránti nyilvános elkötelezettségét fontos reformok támasztották alá, és pozitív eredmények születtek. A Bizottság határozottan üdvözli a politikai vezetés eltökéltségét és elkötelezettségét azon elvek mellett, amelyek biztosítják Bosznia-Hercegovina működőképességét az uniós tagság felé vezető úton.

Az EU-val folytatott szakpolitikai párbeszéd szorosabbá tételéről magas szintű politikai párbeszédnek tanúskodnak, amelyek közül a legutóbbira 2023. december 6-án került sor Brüsszelben, ahol a résztvevők elismerték, hogy a Bizottság ajánlása politikai jelentőséggel bír és lehetőséget biztosít a csatlakozási tárgyalások megkezdésére, amint Bosznia-Hercegovina kellő mértékben eleget tesz a tagsági kritériumoknak.

Ez még inkább megerősíti, hogy Bosznia-Hercegovinának végre kell hajtania a szükséges reformokat. Az Európai Bizottság elnökének a horvát és a holland miniszterelnökkel közösen tett 2024. január 23-i szarajevói látogatása keretében a bosznia-hercegovinai hatóságok megerősítették az uniós vonatkozású reformok előmozdítása iránti elkötelezettségüket is.

A jelentésben említett néhány kedvezőtlen fejlemény ellenére az ország uniós tagság felé vezető útja melletti általános elkötelezettségnek köszönhetően kézzelfogható eredmények születtek. Ezt határozott lépésekkel kell folytatni annak érdekében, hogy a következő

időszakban véghez lehessen vinni az uniós szabályokra és normákra épülő kulcsfontosságú reformokat.

Bosznia-Hercegovina teljeskörűen igazodott az EU közös kül- és biztonságpolitikájához (KKBP) és folyamatosan fenntartotta azzal az összhangot, ami minden eddiginél erősebben jelzi a közös értékek melletti elkötelezettséget és a stratégiai orientációt az új geopolitikai környezetben.

A 2022 óta elért eredmények fényében az Európai Bizottság úgy véli, hogy Bosznia-Hercegovina kellő mértékben eleget tesz a tagsági kritériumoknak. A Bizottság ezért azt ajánlja a Tanácsnak, hogy az Európai Tanács 2023. december 14–15-i következtetéseinek 17. pontjával összhangban kezdje meg a csatlakozási tárgyalásokat Bosznia-Hercegovinával. A Bizottság javasolja azt is, hogy amint Bosznia-Hercegovina további lépéseket tesz a Bizottság jelentése alapján, a Tanács fogadja el a tárgyalási keretet. A Bizottság készen áll arra, hogy jelentést tegyen a Tanácsnak a Bosznia-Hercegovina által az említett lépések terén elért eredményekről.

Melléklet

Az uniós reformok terén elért eredmények további elemei

1. Stabilizációs és társulási folyamat

A Stabilizációs és Társulási Parlamenti Bizottság teljes mértékben működőképpé vált. Bosznia-Hercegovina Parlamentje és az Európai Parlament 2023. október végén tartotta meg a Stabilizációs és Társulási Parlamenti Bizottság teljes ülését. A második ülést 2024 márciusában tervezik megtartani.

2. Megbékélés a háború örökségeinek hátrahagyása céljából

A Minisztertanács felügyeleti szervet jelölt ki a háborús bűncselekmények feldolgozására vonatkozó nemzeti stratégia végrehajtására.

2024 januárjában az Igazságügyi Minisztérium egyetértési megállapodást írt alá a büntetőtörvényszékek fennmaradó feladatainak ellátására szolgáló nemzetközi mechanizmussal (IRMCT) arról, hogy a belföldi bűnügyi nyilvántartásban szerepeljenek a volt Jugoszláviával foglalkozó nemzetközi büntetőtörvényszék (ICTY) ítéletei.

A békeépítési irányítóbizottság 2024. február 19-én kezdte meg működését, amely a megbékélésről folytatott szakpolitikai párbeszéd platformjaként is szolgál.

3. Közigazgatási reform

Valamennyi kormányzati szint végrehajtotta a közigazgatási reformra vonatkozó cselekvési tervet, az átfogó és országos államháztartási gazdálkodási stratégiát, valamint az államháztartási gazdálkodásra vonatkozó saját egyedi stratégiákat, és megtörtént a 2022–2027-es időszakra szóló közigazgatási reformra vonatkozó új cselekvési terv kidolgozása.

A közigazgatási reformmal foglalkozó koordinációs bizottság (miniszterelnöki szinten) első alkalommal 2024 februárjában ülésezett fő politikai döntéshozó szervként, amelynek feladata a közigazgatási reformok irányítása az azokhoz szükséges pénzügyi támogatás, a közigazgatásireform-koordinátorok kapacitásainak javítása és a végrehajtási struktúrák működőképessége terén.

2024 februárjában a Parlament első olvasatban módosításokat fogadott el az állami szintű intézményekre alkalmazandó közszolgálati törvényre vonatkozóan, amelyek célja a munkaerő-felvétel átláthatóságának javítása és emberierőforrás-gazdálkodási eszközök

bevezetése. Ezeket a módosításokat a Parlament második olvasatban 2024. március 8-án teljeskörűen elfogadta.

Folyamatban vannak az EU és a Bosznia-Hercegovina közötti, az államháztartási gazdálkodásról folytatandó párbeszéd első ülésének előkészületei.

4. Az állami intézmények működése

A 2024–2026-os gazdasági reformprogramot a Minisztertanács 2024. február 28-án fogadta el.

A Minisztertanács által 2024. január 17-én kinevezett, a növekedési terv reformprogramjával foglalkozó munkacsoport ismertette a reformprogramjuk prioritási listáját.

A 2024–2026-os időszakra szóló, „A költségvetési egyensúly és a költségvetési politika globális kerete Bosznia Hercegovinában” című dokumentumot állami szinten fogadták el, ami előfeltétele a 2024. évi állami költségvetés elfogadásának (2024. január 23.).

A 2024. évi költségvetéseket az entitások szintjén fogadták el – a Bosznia-hercegovinai Föderációban 2024. január 24–25-én; a Boszniai Szerb Köztársaságban 2023. december 15-én; Brčko körzetben 2023. december 23-án; a Szávamelléki kantonban 2023. december 20-án; Szarajevó kantonban 2023. december 30-án; a Zenica-doboji kantonban 2023. december 22-én, Mostar városban pedig 2024. január 25-én.

A Minisztertanács 2023 decemberében elfogadta a folyékony tüzelőanyagok minőségéről szóló határozatot. Ez fontos lépés Bosznia-Hercegovina WTO-hoz való csatlakozása felé. Ez egyben az energetikai támogatási csomagra vonatkozó cselekvési terv végrehajtására irányuló intézkedés is.

A korábbi jelentés szerint a Boszniai Szerb Köztársaság entitás továbbra sem ismeri el az Alkotmánybíróság határozatait, beleértve azokat is, amelyek semmisnek nyilvánítják az entitás szintjén hozott, az Alkotmánybíróság és a főképvisező határozatainak alkalmazásának mellőzéséről szóló törvényeket, valamint az entitás rágalmozásra vonatkozó egyes büntetőjogi rendelkezéseinek alkotmányellenességét megállapító határozatokat.

2023 decemberében a Boszniai Szerb Köztársaság entitás első olvasatban elfogadta a mentelmi jogról szóló törvénytervezetet, amely – teljes körű elfogadása esetén – korlátozná a politikai képviselők elszámoltathatóságát és gyengítené a jogbiztonságot.

Emellett 2023 decemberében a Boszniai Szerb Köztársaság entitás első olvasatban törvénytervezetet fogadott el a népszavazásokról és a polgári kezdeményezésekről, amely teljes körű elfogadás esetén jogalapot biztosítana ahhoz, hogy az entitás saját választási igazgatással rendelkezzen.

Az Alkotmánybíróság nagytanácsa már nem működik, ami jelentős következményekkel jár a Bíróság hatékonyságára nézve. A korábbi jelentésben már szerepelt, hogy mindkét entitás nemzetgyűléseinek gyorsan jelölniük kell bírákat a megüresedett helyekre, hogy biztosítani lehessen az Alkotmánybíróság teljes létszámát.

5. Egyesülési és gyülekezési szabadság

Az Igazságügyi Minisztérium stratégiát dolgoz ki a civil társadalmi szervezetek működését lehetővé tevő környezet kialakítására, amelyet elfogadás céljából be kell nyújtani a Minisztertanácsnak. A Zenica-doboji kanton (2023 decemberében) és az Una-Szani kanton (2024 januárjában) jogszabályokat fogadott el, melyek a gyülekezés szabadságára vonatkozó európai normákhoz való igazodást szolgálják.

A korábbi jelentés szerint, jóllehet az átfogó jogi és szabályozási keret nagyjából összhangban van az uniós vívmányokkal, a Boszniai Szerb Köztársaság entitás első olvasatban olyan törvénytervezetet fogadott el, amely a civil társadalmi szereplőket „külföldi ügynököknek” minősíti, és teljes körű elfogadása visszalépést jelentene.

6. Igazodás az EU külpolitikájához

Bosznia-Hercegovina teljeskörűen igazodott az EU közös kül- és biztonságpolitikájához (KKBP) és folyamatosan fenntartotta azzal az összhangot, ami jelzi az uniós tagság felé vezető út melletti határozott elkötelezettségét.